

METODIKA STATISTICKÉHO ZJIŠŤOVÁNÍ

Publikace obsahuje výsledky ze statistického zjišťování zpravodajských jednotek obesílaných statistickým výkazem NI 1-01 (a) a OJS 1-01 o pracovnících, mzdách, výnosech, nákladech, investicích, aktivech a pasivech a dalších finančních ukazatelích neziskových institucí za rok 2008, které jsou zařazeny podle číselníku institucionálních sektorů a subsektorů (ČISS) do sektoru neziskových institucí sloužících domácnostem (dále S.15).

Výkaz NI 1-01 (a) šetří údaje o neziskových institucích kombinací plošného a výběrového zjišťování. Výkaz OJS 1-01 je určen organizačním jednotkám sdružení a vybraným církevním organizacím bez zaměstnanců, jedná se o kombinaci plošného a výběrového šetření.

V tabulkách této publikace pro srovnání uvádíme údaje za předchozí roky 2004 – 2007. Dále bychom chtěli upozornit, že údaje o úbytku dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku neobsahují údaj o likvidaci majetku.

Od roku 2003 ČSÚ publikuje údaje o počtu dobrovolníků činných v neziskových institucích. Je to důležitý krok z hlediska rostoucího významu dobrovolnictví, neboť oceněním dobrovolnické práce stoupá hodnota celkové produkce a hrubé přidané hodnoty.

Neziskové instituce nejsou založeny za účelem dosahování zisku, jejich činnost a hlavní funkce spočívá v zajišťování obecně nebo vzájemně prospěšných aktivit domácnostem. Jedná se většinou o takové činnosti, které nelze jiným způsobem efektivně zajistit a které jsou nezbytné pro rozvoj občanské společnosti a pro zajištění primárních či sekundárních společenských potřeb. Členství v těchto institucích je zcela dobrovolné. Případný zisk instituce není předmětem rozdělování ve prospěch jejích členů nebo subjektů, které ji založily, řídí nebo kontrolují. Vznikne-li, rozděluje se ve prospěch programů a aktivit instituce nebo se poskytne osobám, pro které byla instituce založena ať už z filantropických nebo charitativních důvodů či z potřeby podporovat specifickou skupinu osob v podnikání, v politice nebo v jiných oblastech společenského života (např. v oblasti výchovy nebo zdravotní a sociální péče).

Činnost neziskových institucí sloužících domácnostem je netržního charakteru, příležitostné prodeje z vedlejší hospodářské činnosti pokrývají méně než 50 % provozních nákladů. Při provozování hospodářské činnosti se musí brát na zřetel, že tato činnost nesmí být provozována na úkor hlavní činnosti a příjem z hospodářské činnosti musí sloužit k podporování hlavních (neziskových) záměrů instituce. Hlavními finančními zdroji neziskových institucí sloužících domácnostem jsou dotace a finanční výpomoci (poskytované vládou, domácnostmi nebo ze zahraničních fondů), členské příspěvky, dary či důchody z vlastnictví. Doplnkové zdroje mohou vyplývat z příležitostných prodejů zboží a služeb, tj. z vedlejších hospodářských (zdaňovaných) činností. Provozní náklady (neboli výroba a poskytování služeb v rámci hlavní činnosti) jsou z více než 50 % financovány a kontrolovány domácnostmi.

Sektor S.15 tvoří tyto instituce: občanská sdružení (spolky, společnosti, svazy, kluby, hnutí, odborové organizace aj.) a jejich organizační jednotky, politické strany, politická hnutí, církevní organizace, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, školská zařízení, školské právnické osoby, veřejné školy (kromě veřejných vysokých škol), profesní komory, zdravotnická zařízení, zájmová sdružení právnických osob a honební sdružení.

Pro statistické zjišťování neziskových institucí byla v roce 2008 použita kombinace plošného zjišťování a metody záměrného výběru. Z celkového počtu 137 046 aktivních jednotek bylo podle daných kritérií (podle zastoupení v právních formách, a dále v jednotlivých odvětvích, významnosti a počtu zaměstnanců) vybráno a výkazem NI 1-01 (a) obesláno 7 484 neziskových institucí a výkazem OJS 1-01 bylo obesláno 4 009 neziskových institucí.

Statistický výkaz NI 1-01 (a) předložilo 3 804 respondentů, návratnost v roce 2008 byla 50,8 %. Statistický výkaz OJS 1-01 předložilo 2 054 respondentů, návratnost v roce 2008 byla 51,2 %. Za všechny aktivní jednotky (tj. ty, které nebyly zahrnuty do výběrového souboru anebo ty, které zahrnuty byly, avšak neodpověděly) byl proveden dopočet na non-response.